

Livet - elektroniskt
(Dino 2/2014, sidor 10-15)

VI SES PÅ NÄTET

Text Tuija Metsäaho

Att uträtta ärenden elektroniskt är en del av vardagen. Nätet kan inte ersätta ett riktigt möte, ansikte mot ansikte, men man kan ha interaktion också på nätet. Alla typer av ärende flyttar allt mer till nätet. Det finns sådant man inte ens mera kan uträtta ansikte mot ansikte. Resebiljetter bokas allt oftare på nätet, tidsbeställningarna sker allt oftare på nätet. Räkningarna betalas via nätbanken. Per telefon kan man ringa en vis tid, men man rekommenderar dock att kunden sköter ärendet själv på nätet. För många är det vanligare att beställa varor på nätet än att gå till butiken.

Elektroniken har också påverkat sysselsättningen, för det behövs inte mera butiker eller servicepunkter och inte heller servicepersonal. För att kunna uträtta ärenden på nätet, behöver man naturligtvis en dator, tablett eller en smarttelefon. Alla har inte råd med dessa och t.ex. för utkomststødet godkänns de inte en dator som obligatoriska investeringar. En fungerande nätanslutning är nödvändig.

Nätbankskoderna är också nödvändiga för att identifiera sig. Ifall man mist kreditvärdigheten kan man inte få koder och det blir svårare att uträtta sina ärenden.

Vi har säkert ett tiotal användarkoder och lösenord. De borde sparas noggrant, skilt från varandra, hur många gör det?

Oftast är de unga vana med att använda elektronisk service, men för många äldre kan nätet vara ett hot. För många gamla är det bästa sättet att uträtta ärenden att fara i väg för att träffa en riktig människa, med vilken man kan diskutera också annat än el-räkningen.

Elektroniken underlättar också att uträtta de dagliga ärendena. Alla kan inte besöka banken under tjänstetid. Ibland är det bekvämt att göra uppköp sent på kvällen på nätet. Det är lätt att boka läkartiden då när man kommer på det.

Användarna är med

Kimmo Tarkkanen, doktorand i informationsvetenskaper vid Åbo universitet, har värderat och testat nätsidors användarvänlighet.

– T.ex. vid näthandel har användaren ett klart mål att klara sina uppköp. Vi s.k. informationssidor är målsättningen mera oklar, eftersom användarna har olika mål med vad de söker från sidorna. Användarvänligheten på informationssidor påverkas av informationsarkitekturen, dvs. hur informationen är placerad i menyn. Också andra element, så som färger, berättar om följdiriktighet.

– Det är till fördel om det vid planeringen av sidorna finns med professionella inom olika branscher. I dags dato ökar synlighet användarefarenhet. Ifall det är svårt att röra sig på sidorna, eller man inte hittar information, var är felet?

Enligt Tarkkanen är det till hälften sant att felet är hos användaren. Den som utvecklat sidorna har inte problem med användningen, eftersom sidorna är bekanta. Det är upp till användaren om han kan använda sidorna.

– Människorna är bra på att förbättra användarvänligheten själva. Då du använder sidorna tillräckligt ofta, lär du dig att använda dem på önskat sätt och att komma förbi problemen.

Riktigt så här enkelt är det inte att planera nätsidor, utan man måste allt mera beakta användarens behov. Vid sidan av användarvänligheten talar man också om användarefarenhet, vilket betyder att användaren värderar verksamheten som helhet.

– Arbetsfältet för den som planerar användarefarenheter är fältet brett. Han lyssnar på användarna och funderar ända fram till förverkligandet hur man förbättrar användarvänligheten, beskriver Tarkkanen.

Människor fungerar på olika sätt på nätet, men det är vanligt med ett visst sätt att fungera, med vilket man kan styra till en viss riktning. Envåsterlänning ser först upp till sidans övre vänstra hörn, där lönar det sig att placera menyer. Windows har igen lärt att krysset i övre vänstra hörnet stänger fönstret.

Användarvänligheten utvärderas antingen med eller utan användare.

– För nätsidor kan man använda bedömning, vilken baserar sig på innehåll och instruktion. Dessa, goda användaranslutningar, borde man använda. Jakob Nielsen, en banbrytare inom användarvänligheten har gjort upp listor över det som man förväntar sig av goda sidor.

Ett exempel på sådant som kan utvärderas är synlighet, balken på sidan som visar var på sidan man är och som är mycket vanlig.

Med användare testar man användarvänlighet i laboratorier på så sätt att fem eller sex personer får en uppgift. Man ber t.ex. dem att söka upp en uppgift från sidorna och följer med hur länge det tar att hitta den och hur rör de sig på sidorna.

De som bedömer användarerfarenheten intervjuar också användare före testningen.

– Att bedöma användarvänligheten är inte enbart att stirra på rutan utan att förstå människornas målsättning i deras verksamhet. Jag har frågat människor varför de besökt nätsidor och rätt ut det verkliga behovet. En planterade plantor och spaden gick sönder, då måste man hitta en ny. Vi strävar efter att testsituationen är möjligast äkta. Tarkkanen berättar att det hjälper att bekanta sig med användaren.

Interaktion också i nätet

Många är rädda för att människan blir satt åt sidan då man utträtt ärenden på nätet. Då man knappar in en beställning på nätet är det väldigt mekaniskt. Man önskar varken goddag eller säger adjö då affären är klar. Ifall man ber om svar på hälsofrågor per e-post måste man formulera frågan möjligast klart. Då man skriver ett meddelande i en nätdiskussion kan man ta till sin hjälp en smilie. Interaktionen är annorlunda än då man är ansikte mot ansikte.

Gester, rörelser och röst är inte med, då vi inte träffar människorna. Nätet kan inte ersätta ett riktigt möte, men där finns nog interaktion. Det är bara på ett annat sätt.

– Nätsidorna får liv genom att inte innehålla endast information, utan sidorna förändras och innehållet byts ut. Då besöker människorna dem oftare, man kan ha med en video, tal och ljud. Interaktion är också att man kan sända något själv och komplettera informationen, säger Tarkkanen.

Sidornas tillgänglighet

Inlärnings svårigheter är vanliga. Enligt de lärda i Helsingfors har upp till en femtedel något slag av inlärnings svårigheter. Lässvårigheter har 6-10 procent. Inlärnings svårigheterna påminner starkt om skolan och därför glömmar man lätta att de syns också i arbetslivet och i vardagen överlag. Att utträtta ärenden endast via nätet är arbetsamt. Skattedeklarationen, FPAs papper och olika blanketter blir arbetsamt. Räkningarnas långa sifferserier blir problematiska. Också skrivandet av SMS och e-post kan bli vara nervöst p.g.a. skrivfelen.

Hur har man beaktat olika inlärnings sätt i planeringen av nätsidor?

– Specialgrupper undersöks utgående från autis men, hur applikationerna borde planeras. Tillgängligheten är långt framme, säger Tarkkanen.

Fonten kan ändras på sidorna. Ett enkelt sätt är att trycka på ctrl och plus knappen. På evl-sidorna finns det i överkanten knappar för att få texten lättläst och på teckenspråk. Lättläst betyder att innehållet har ett lättare språk, lättare ordförråd och uppbyggnad. Det är avsett för personer som har svårigheter med läsningen och med att förstå. Också andra kan dra nytta av den lättlästa texten.

Rehabiliteringsrådgivare Raili Älen från centralförbundet för mentalhälsa berättar att klienterna tar kontakt med dem på tre sätt. Det kommer dit, sänder e-post eller ringer. Unga tar oftast kontakt per e-post.

– Eftersom penningautomatföreningen stöder vår verksamhet måste vi utvecklas. Nätsidorna skall förnyas precis som möjligheterna för sociala medier.

Hon nämner hemsidan som erbjuder hjälp för spelberoende, tiltti.fi. Befolkningsförbundets nätsidor med hjälp riktat åt unga får också tack av Älen.

Församlingens nätprojekt

Kyrkan har väl följt sin tid och man uppskattar nätkunnande. Just nu är församlingarnas nätprojekt på gång, som skall stärka kyrkans synlighet och verksamhet på nätet. Man kan använda Lukkari, som är ett publikationsprogram för församlingarnas behov, för att främja synligheten. Intressanta nätsidor lockar vanliga människor med i församlingens verksamhet.

Servicen på nätet har man planerat utgående från två olika synvinklar: dels församlingen och dels församlingarnas. I planeringsskedet har man lyssnat på medlemmarnas åsikter, erfarenheter och önsknings. Med användarna har man provat framställning, såsom blider, video, ordval och röstlägen. Uppbyggnaden av händelsekalendern har man funderat på, men innehållet skall delas upp. Man har funderat på olika verksamhet och hur man kan dela med sig information i sociala medier eller hur man kan kommentera.

Lukkari är lätt och använda och upprätthålla. Bruksanvisningen laddas ner, men avsikten är att det skall vara lätt för var och en att uppdatera t.ex. information om händelser.

Lukkari för år 2014 utvecklas inom ramen för församlingarnas nätprojekt. I fortsättningen sker utvecklingen inom ramen för Kyrkans informationscentral och församlingarnas arbete. Målsättningen är att användningen av Lukkari i bred skala skall vara möjligt från början av år 2015.

(Källa: sakasti.evl.fi)

Tips för att skriva på nätet

- * Använd ett enkelt och klart språk.
- * Korta meningar.
- * Skriv en tanke per mening.
- * Skriv aktiv och inte passiv.
- * Föredra positivt språk.
- * Skriv med fetstil människors namn och viktiga saker.
- * Gynna förtäckningar och listor.

(Källa: sakasti.evl.fi)

TÄNK PÅ

"Människorna kan förbättra användarvänligheten själva."

"Om det är besvärligt att röra sig på sidorna eller att hitta informationen, var är felet"

"De som utvärderar användarerfarenheten intervjuar användarna först."

"Länge har man funderat på att inte vara ett hinder."

DEN NYA AVTALSPERIODEN FÖR OCKSÅ GOTT MED SIG

Text Arja Lusa

(Dino 2/2014 sidor 20-21)

Det löneavgörande som fattades i mars hämtade några nya saker med sig och preciserande textförändringar för tjänstekollektivavtalet för de andliga arbetarna.

Löneavgörande för den nya perioden, som inleddes 1.4.2014, fattades redan i oktober i samband med de centrala arbetslivs- och tillväxtavtalen. Detta års lönekorrigerings på 20 euro syns i lönen från augusti månads lönebetalning.

I samband med höstens förhandlingar konstaterade man vid kyrkans bord att man före utgången av februari månad 2014 förhandlar om de frågor som förblivit öppna.

I avgörandet från den 18.3.2014 finns några nya preciserande textförändringar också för tjänstekollektivavtalet för de andliga arbetarna. Den nya avtalsperioden är 1.4.2014–31.1.2017.

Nya kollektivavtalet som bok

Kyrkans allmänna tjänste- och arbetskollektivavtal som bok förnyas. Avtalsbokens skrift och uttryck har förnyats. Boken finns i PDF-format på Sakastis hemsidor.

På inledningssidan för arbetstid har införts en skrivning om planenligheten för de lediga dagarna, som gäller också de andligt anställda. Då arbetsdagarna och de lediga dagarna planeras skall man arbeta planenligt och beakta både församlingens behov och en anställdas/tjänsteinnehavarens behov.

Tidigare fanns inget krav på planenlighet för diakoniarbetarna eller ungdomsarbetsledarna. I ett arbete utan arbetstid är det viktigt att dra gränser så att arbetet som helhet motsvarar rätt mängd arbetsdagar och att planenligt definiera de lediga dagarna.

Flyttande av lediga dagar definierades så att man i första hand skall flytta lediga dagar så att de hålls någon annan dag, samma kalendervecka. Ifall detta inte är möjligt för församlingens arbete, skall den lediga dagen hållas inom tre veckor, men arbetsgivaren måste förhandla med arbetstagaren om saken. En ledig dag som kommit till p.g.a. ett läger, en "flyttad ledig dag", skall hållas senast inom 2 månader.

I avtalet har införts också en klagörande text om hur man skall göra då man blir sjuk under "en flyttad ledig dag". Den kan hållas senare på en överenskommen tidpunkt.

Från bilagorna försvinner rekommendationerna kring rusmedelsproblem på arbetsplatsen och främjande av gott bemötande. Nya direktiv kommer efter beredning.

Arbetsgivaren kan i fortsättningen ge de anställda naturaförmåner, t.ex. en telefon, för vilken skattemyndigheten kräver att det från månadslönen dras av 20 euro.

Tjänsteinnehavarnas löneutbetalnings dag är månadens 1 eller 15 dag. Från dessa dagar kan man avvika endast efter förhandlingar.

Förändringar i lönesystemet

Terminologin för den uppgiftsbaserade lönedelen är preciserad så att arbetstagarens grundlön utgörs av kravgruppens grundlön, eventuell kravdel och den speciella lönedelen.

Den prövningsbaserade lönedelen kan i fortsättningen betalas inte bara tillsvidare utan också för en bestämd tid. Bedömningsnivåer för den prövningsbaserade delen skall vara minst 3 och högst 5.

Avtalet får ett nytt element: engångsarvode. Arbetsgivaren kan till en enskild arbetstagare eller en grupp av anställda ge ett engångsarvode som tack och erkänsla för ett gott arbete. Storleken på arvodet är inte definierat i avtalet.

Efter prövning kan arbetsgivaren betala åt arbetstagaren/tjänsteinnehavaren lön för maximalt 30 dagar, enligt kollektivavtalet, oavlönad tjänsteledighet.

Den 1.1.2015 inleds i alla församlingar ett arbetstidsprov för alla med arbetstid. Det nya förfarande med allmän arbetstid, som påminner om nuvarande periodarbete, inleds med en försökstid fram till utgången av avtalsperioden, 31.1.2017.

Som nytt element för ersättning införs också ersättning för telefon jour (försökstid 1.1.2015 - 31.1.2017). Med telefon jour avses att tjänsteinnehavaren/arbetstagaren är anträffbar per telefon för jouruppgifter. Oftast är det frågan om alarm från fastigheter eller alarm inom det andliga arbetet, då tjänsteinnehavaren är anträffbar per telefon.

Storleken på ersättningen är minst 43 euro per månad. Ersättningens storlek bestäms lokalt beroende av hur betungande och bindande telefonjouren är för fritiden. Telefonjour är inte ordinarie lön, och det betalas inte årssemester eller tjänsteledighet för den.

"Arbetsgivaren kan ge arbetstagaren naturaförmåner, t.ex. en telefon."

"Prövningsbaserad lön kan betalas också för en viss tid."

"I alla församlingar inleds en prövotid för arbetstiden bland dem som har arbetstid 1.1.2015."

Mitt arbete
(Dino 2/2014 sidor 4-5)

Text Hannu Keränen, bild Aarne Ormio

VI SKALL SYNAS

Titi Gävert eftersöker ett mångprofessionellt grepp i kyrkans arbete.

Havsvinden blåser i Titis hår, blicken är långt borta. Man ser långt från fotograferingsplatsen invid arbetsplatsen på Skatudden. I sitt arbete, som expert för kyrkans diakoni och telefonhjälp har Titi Gävert en utsiktsplats för kyrkans diakoni och själavård.

Enligt Gävert skall man inom kyrkan ta sig an utmaningarna utgående från möjligheterna.

– Jag tror på riktigt att världen till stort är sådan som man ser den. Om man fäster uppmärksamhet vid hotbilder och motsättningar, ser man dem, konstaterar Gävert.

Titi Gävert, som vuxit upp i Savolax, studerat till diakon och teolog i huvudstadsregionen, känner stor tacksamhet över att det i vår kyrka finns en stor grupp professionella för att förverkliga diakonin och själavården. Dessutom finns det en hel del andra som kan sin sak.

Gävert uppmanar arbetstagarna till att modigt synas, trots att kyrkans arbete med diakoni och fostran väcker beundran i offentligheten. För det har man mandat och kallelse av den stora publiken.

– Den stora utmaningen är att göra arbetet synligt och att vara vaken på den egna orten. Kyrkan måste komma ut i offentligheten med det som vi som kyrkans arbetare ser att människorna lever i. Vi finns vid deras sida i helvetet, oberoende av hur det ser ut.

Den som ser och försvarar arbetet

Gävert ser dagligen i sitt arbete kyrkans många ansikten. Kunskapen har vuxit som ledare för diakoniarbetet i församlingen i Nordsjö och genom arbetet i kyrkostyrelsen.

– I det här arbete är det möjligt att se och samla ihop kyrkans arbete med diakonin och själavården. En del av arbetet tjänar direkt lokalförsamlingarna, så som samtalstjänsten, diakonikunskapen och olika rådplägningsdagar. Arbetet är också på ett mera allmänt plan, hjälp per telefon och på nätet och att göra kyrkan synlig i olika arbetasgrupper, samarbete med fackorganisationer samt kyrkans och statens olika samarbetsgrupper.

– Man behöver bättre ord för diakonin och själavården, olika diskussionsforum, spridande av god praxis och synlighet, säger Gävert för att beskriva utmaningarna med arbetet.

Hennes hjärta slår för församlingsarbetet. Enligt henne lönar det sig att arbeta över branschgränserna och tillsammans med församlingsborna.

– Det går åt onödigt mycket energi för att gnabbas och tävla sinsemellan. De församlingarna blomstrar, där man arbetar innovativt tillsammans. Man behöver olika slag av kunnande. Gäverts vision är att arbetstagarna är både görare och möjliggörare.

Inom kyrkan talar man om pengar, men enligt henne får det inte bli en tröskelfråga för ifall man behöver kyrkans arbete eller om man lyckats i sitt uppdrag.

– Det finns situationer då bristen har lett till nya arbetsmetoder och öppnat dörrarna till församlingsbor.

Titi Gävert har sitt drömjobb. Hon beskriver sitt arbete på samma sätt som sina fritidssysselsättningar, fiolspel i symfoniorkester och trädgårdsskötsel.

– Jag gör min andel av den stora helheten, resten är resultatet av Guds skapande händer.

– Symfonimusik är en ordlös tolk för känslolivet. Titi spelar med bland 800 medlemmar i Ylioppilaskunnan soittajat.

– Min sommarglädje och mitt andningshål är trädgårdsskötseln under somrarna.

– En ny glädje är danstimmarna. Jag drömde om danstimmar i många år, nu har drömmen gått i uppfyllelse.

Bloggen

Så är det då min tur att skriva en hälsning åt er alla.

Idag när jag skriver detta så är det den 2 juni och första dagen på sommarlov. För en del av våra barn och ungdomar betyder det många veckor ledigt och för andra kanske ett sommararbete.

För oss som jobbar i kyrkan betyder sommaren läger av olika slag. För en del betyder det många dygn på läger tillsammans med kolleger samt barn och ungdomar, för andra är det kanske bara några lägerdygn. Självt håller jag som bäst på och packar inför våra barnläger som börjar på söndagen.

Som lägermänniska så känns det alltid lika spännande och roligt inför lägersäsongen. På samma gång går även tankarna runt detta stora ansvar som vi har över alla dessa barn och ungdomar som kommer på våra läger. Det är också någonting som hör ihop med lägerförberedelserna att förbereda sig för ifall någonting händer vad gör vi då. Detta gäller ju inte bara läger utan all vår verksamhet men är någonting som jag tycker att vi pratar alldeles för lite om på våra arbetsplatser.

Till sist vill jag önska er alla sköna läger, en bra semester och framförallt en skön sommar med lämpligt av sol och värme samt regn.